Małżeńskie ustroje majątkowe

Włochy

1 Czy w tym państwie członkowskim obowiązuje ustawowy małżeński ustrój majątkowy? Jaka jest jego treść?

Małżeńskim ustrojem majątkowym obowiązującym we Włoszech jest wspólność majątkowa (wspólność ustawowa), o której mowa w art. 177 i nast. kodeksu cywilnego.

Wspólność ustawowa oznacza, że składniki majątku nabywane przez małżonków wspólnie albo oddzielnie w czasie trwania małżeństwa – z wyjątkiem składników majątku osobistego – zostają włączone do majątku wspólnego.

Do majątku osobistego każdego z małżonków należą:

1) przedmioty majątkowe, które były własnością małżonków już przed zawarciem małżeństwa;

2) przedmioty majątkowe nabyte w drodze darowizny lub dziedziczenia po dacie zawarcia małżeństwa;

3) przedmioty majątkowe służące wyłącznie do zaspokajania osobistych potrzeb jednego z małżonków;

4) przedmioty majątkowe potrzebne jednemu z małżonków do wykonywania zawodu;

5) przedmioty uzyskane z tytułu odszkodowania, a także wszelkie renty związane z częściową lub całkowitą utratą zdolności do pracy zarobkowej;

6) przedmioty majątkowe nabyte za cenę przeniesienia lub zamiany składników majątku osobistego, o ile zostało to jednoznacznie stwierdzone w chwili ich nabycia.

Do majątku wspólnego należą również:

1) wynagrodzenie za pracę każdego z małżonków, otrzymane i niewydane w chwili zniesienia wspólności majątkowej;

2) dochody z odrębnej działalności każdego z małżonków, jeżeli nie zostały wydane w chwili zniesienia wspólności majątkowej;

3) wszelka forma działalności gospodarczej prowadzonej wspólnie przez małżonków, ustanowionej po dacie zawarcia małżeństwa.

Za zarząd majątkiem wspólnym oraz za występowanie w postępowaniu sądowym w sprawach dotyczących czynności związanych z majątkiem wspólnym odpowiada każde z małżonków z osobna, zaś za czynności przekraczające zwykły zarząd małżonkowie ponoszą odpowiedzialność solidarną.

Podział majątku wspólnego następuje przez podział aktywów i zobowiązań na równe części.

2 Jak małżonkowie mogą zorganizować swoje stosunki majątkowe? Jakie są w tym przypadku wymogi formalne?

Małżonkowie mogą sporządzić inną umowę, która musi zostać zawarta w formie aktu notarialnego pod rygorem nieważności.

Jeżeli małżonkowie wybiorą ustrój rozdzielności majątkowej, decyzję tę można również potwierdzić w akcie małżeństwa.

Małżonkowie mogą ustanowić fundusz kapitałowy, przeznaczając określone ruchomości lub nieruchomości wpisane do rejestrów publicznych lub instrumenty kredytowe na zaspokojenie potrzeb rodziny (art. 167 kodeksu cywilnego).

Fundusz taki może zostać ustanowiony przez jedno z małżonków lub przez oboje małżonków w drodze aktu notarialnego. Tego rodzaju fundusz może również utworzyć osoba trzecia w drodze aktu notarialnego lub testamentu.

Kwestie związane z własnością funduszu i zarządzaniem nim regulują przepisy dotyczące wspólności ustawowej (art. 168 kodeksu cywilnego).

3 Czy istnieją ograniczenia swobody organizowania małżeńskich stosunków majątkowych?

Małżonkowie nie mogą postanowić w ogólny sposób, że ich stosunki majątkowe powinny podlegać, w całości lub w części, przepisom prawa, którym takie stosunki nie podlegają, lub zwyczajom. Muszą w tym celu określić konkretną treść umów, które mają regulować stosunki majątkowe między nimi (art. 161 kodeksu cywilnego).

Każda umowa mająca na celu utworzenie posagu jest nieważna (art. 166-*bis* kodeksu cywilnego).

Jeżeli małżonkowie w drodze umowy zmienią ustrój wspólności ustawowej, do wspólności nie można włączyć następujących przedmiotów majątkowych:

1) przedmiotów majątkowych o przeznaczeniu ściśle osobistym;

2) przedmiotów majątkowych potrzebnych jednemu z małżonków do wykonywania zawodu;

3) przedmiotów uzyskanych z tytułu odszkodowania;

4) wszelkich rent związanych z częściową lub całkowitą utratą zdolności do pracy zarobkowej.

Ponadto nie można wyłączyć przepisów dotyczących wspólności ustawowej, jeżeli chodzi o zarząd majątkiem i podział na równe części.

4 Jakie są skutki prawne rozwodu, separacji lub unieważnienia małżeństwa dla majątku małżeńskiego?

Rozwód, separacja lub unieważnienie małżeństwa powoduje zniesienie wspólności ustawowej.

5 Jakie są skutki śmierci jednego z małżonków dla ich małżeńskiego ustroju majątkowego?

Śmierć jednego z małżonków powoduje zniesienie wspólności ustawowej.

6 Który urząd jest uprawniony do podejmowania decyzji w kwestiach związanych z małżeńskim ustrojem majątkowym?

Właściwy organ sądowy ustala się zgodnie z przepisami ogólnymi.

7 Jaki wpływ ma małżeński ustrój majątkowy na stosunki prawne między małżonkiem a osobą trzecią?

Zobowiązania zaciągnięte przez jednego z małżonków przed datą zawarcia małżeństwa nie obciążają majątku objętego ustawową wspólnością majątkową, podobnie jak zobowiązania wynikające z darowizn i spadków otrzymanych przez małżonków w czasie trwania małżeństwa, które nie są objęte wspólnością ustawową (art. 187 i 188 kodeksu cywilnego).

W skład wspólności ustawowej wchodzą zobowiązania dotyczące wykonywania czynności przekraczających zwykły zarząd zaciągnięte przez jednego z małżonków bez zgody współmałżonka po dacie zawarcia małżeństwa, jeżeli majątek osobisty małżonka okaże się niewystarczający do zaspokojenia wierzycieli (art. 189 kodeksu cywilnego).

Jeżeli majątek wspólny nie wystarcza na zaspokojenie długów, wierzyciele mogą zamiast tego dochodzić zaspokojenia z majątku osobistego każdego z małżonków do wysokości połowy wierzytelności (art. 190 kodeksu cywilnego).

8 Krótki opis procedur podziału majątku i ustania stosunków majątkowych w tym państwie członkowskim

Podział majątku wspólnego następuje przez podział aktywów i zobowiązań na równe części. Sąd dokonujący podziału może przyznać jednemu z małżonków – ze względu na potrzeby pozostających na jego utrzymaniu osób i wykonywanie pieczy nad nimi – prawo użytkowania części majątku należącego do drugiego małżonka (art. 194 kodeksu cywilnego).

Przy dokonywaniu podziału każdy z małżonków ma prawo zabrać ruchomości, które należały do niego przed datą powstania wspólności ustawowej lub które nabył przez darowiznę lub dziedziczenie w czasie trwania takiej wspólności.
Jeżeli nie uda się odnaleźć takiej ruchomości, małżonek może zażądać sumy odpowiadającej wartości danej ruchomości, przedstawiając stosowny dowód w tym zakresie, który może mieć również formę aktu notarialnego, chyba że brak możliwości odnalezienia takiej ruchomości jest spowodowany jej zużyciem lub utratą lub wynika z innej przyczyny niezawinionej przez drugiego małżonka (art. 196 kodeksu cywilnego).

9 Jakie są procedury rejestracji nieruchomości i jakie dokumenty lub informacje są zwykle wymagane?

Wszystkie umowy przenoszące prawo własności do nieruchomości, a także – bardziej ogólnie – wszystkie akty ustanawiające, przenoszące lub zmieniające prawa własności do nieruchomości muszą zostać wpisane do odpowiedniego rejestru nieruchomości. Zasada ta obowiązuje również w przypadku zakupu nieruchomości objętych wspólnością ustawową.
Każdy występujący o wydanie odpisu musi przedłożyć w odpowiednim wydziale rejestru nieruchomości, wraz z odpisem stosownego aktu, dwa egzemplarze oświadczenia o wybranym przez strony ustroju majątkowym (jeżeli zawarły one związek małżeński) zgodnie z oświadczeniem zawartym w akcie notarialnym lub zaświadczeniem wydanym przez urzędnika stanu cywilnego, który zamieścił adnotację o ustroju majątkowym w akcie małżeństwa.
Inne umowy małżeńskie, na mocy których np. określone nieruchomości stanowiące majątek osobisty jednego z małżonków zostają objęte wspólnością majątkową lub na mocy których ustanawia się fundusz kapitałowy obejmujący nieruchomości, również muszą zostać wpisane do rejestru nieruchomości.

Ostatnia aktualizacja: 21/12/2023

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.
Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.